

Zaaknummer 2011-T554 B

29 januari 2013

De bijzondere kamer van de Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de bijzondere kamer, ingesteld op grond van artikel 20 van de nieuwe Procedure Klachtencommissie Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk (hierna: de Procedure), heeft als volgt beslist inzake het bezwaar van:

de heer [naam],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers.

1. De procedure

Op 15 oktober 2012 heeft de Klachtencommissie, hierna: de KLAC, advies uitgebracht inzake de klacht van klager tegen aangeklaagden:

1. (wijlen) broeder [naam] ([naam]);
2. (wijlen) broeder [naam] ([naam]);
3. (wijlen) broeder [naam] ([naam]);
4. (wijlen) broeder [naam] ([naam]);
5. (wijlen) broeder [naam] ([naam]).

De KLAC heeft de Provinciale Overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouwe van Lourdes, geadviseerd de klachten tegen aangeklaagden 1 en 2 niet gegrond te verklaren en de klacht tegen aangeklaagden 3 en 5 gegrond te verklaren.

De beslissing op de klacht tegen aangeklaagde 4 is door de KLAC aangehouden.

Mr. M.L.J. Bomers heeft op 5 november 2012 (ingekomen op 7 november 2012) namens klager een bezwaarschrift ingediend tegen het advies van de KLAC van 15 oktober 2012.

Op 21 december 2012 heeft de behandeling van het bezwaar achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de bijzondere kamer was samengesteld uit de onder deze beslissing te noemen leden.

2. De inhoud van het bezwaar

Klager stelt zich op het standpunt dat een algemeen beginsel van een behoorlijke klachtenbehandeling niet in acht is genomen.

Door de KLAC is in haar advies van 15 oktober overwogen dat voor het vaststellen of het gaat om seksueel misbruik als bedoeld in artikel 1.3 van de Procedure het criterium in deze voor de KLAC is of het gaat om gedragingen die door een buitenstaander objectief gezien en redelijkerwijs kunnen worden geduid als ongewenst, seksueel getinte gedragingen.

Klager is van mening dat de KLAC dit criterium niet op juiste wijze heeft toegepast bij de kwalificatie van de gedragingen van aangeklaagden 1 en 2.

De gedragingen van aangeklaagden 1 en 2 moeten op basis van het genoemde criterium worden aangemerkt als seksueel misbruik. Nu de KLAC in haar advies heeft geoordeeld dat de handelwijze van aangeklaagden 1 en 2 niet kunnen worden aangemerkt als seksueel misbruik, heeft zij gehandeld in strijd met een behoorlijke klachtenbehandeling.

3. De beoordeling

Ingevolge het bepaalde in artikel 20.1 van de nieuwe Procedure kan tegen een advies van de KLAC door de klager en door de aangeklaagde schriftelijk bezwaar worden ingediend indien hij of zij van oordeel is dat een algemeen beginsel van behoorlijke klachtenbehandeling niet in acht is genomen.

De bijzondere kamer stelt voorop dat de toetsing in een bezwaarprocedure geen nieuwe inhoudelijke beoordeling is van een klacht. Getoetst wordt of het advies van de KLAC tot stand gekomen is in strijd met een algemeen beginsel van behoorlijke klachtenbehandeling.

De bijzondere kamer overweegt ten aanzien van hetgeen door de klager is aangevoerd het volgende.

Door de KLAC is in haar advies van ten aanzien van aangeklaagden 1 en 2 het volgende overwogen:

“Klager stelt dat aangeklaagde 1 met een lat op het geslachtsdeel van klager heeft geslagen en aan de tepels van klager heeft gedraaid. Alhoewel het voor klager een vreselijke tijd moet zijn geweest is het voor de Klachtencommissie de vraag of deze gedragingen voor een derde in redelijkheid als seksueel misbruik geduid zouden worden. De Klachtencommissie heeft daarbij rekening gehouden met de context waarin een en ander plaatsvond. Nadat klager in zijn bed had geplast, moest hij zich uitkleden en moest hij met zijn armen omhoog blijven zitten op zijn knieën. Als hij zijn armen liet zakken, sloeg aangeklaagde 1 met een lat op het geslachtsdeel van klager en begon hij, zo hard hij kon, aan de tepels van klager te draaien. Naar het oordeel van de Klachtencommissie kan niet met voldoende zekerheid worden vastgesteld of objectief gezien aangeklaagdes gedragingen seksueel getint zijn geweest dan wel dat er bij de gedragingen sprake is geweest van enkel een uiterst pijnlijke bestraffing zonder seksuele (bij)bedoelingen. Het vorenstaande betekent dat ten aanzien van aangeklaagde 1 geadviseerd zal worden de klacht niet gegrond te verklaren.”

en

“Klager stelt dat aangeklaagde 2 aan het geslachtsdeel van klager heeft getrokken. Tijdens de zitting van de Klachtencommissie heeft klager deze beweging omschreven als een heen en weer zwaaiende beweging met de hand. Alhoewel het voor klager zeer gênant en kwetsend moet zijn geweest, is het voor de Klachtencommissie de vraag of deze gedraging voor een derde in redelijkheid als seksueel misbruik geduid zouden worden. De Klachtencommissie heeft daarbij rekening gehouden met de context waarin een en ander plaatsvond. Iedere ochtend stonden alle kinderen naast het bed. Aangeklaagde 2 liep dan langs de kinderen en ging met zijn handen bij alle kinderen over hun geslachtsdeel om te voelen of ze droog waren. Klager was (als enige) naakt en aangeklaagde maakte bij klager een zwaaiende beweging met zijn hand waarbij het geslachtsdeel van klager werd geraakt.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie kan niet met voldoende zekerheid worden vastgesteld of objectief gezien aangeklaagdes gedraging seksueel getint is geweest dan wel dat er bij de gedraging sprake is geweest van bestraffing of vernedering zonder seksuele (bij)bedoelingen. Klager heeft het ook als vernederend ervaren. Het vorenstaande betekent dat ten aanzien van aangeklaagde 2 geadviseerd zal worden de klacht niet gegrond te verklaren.”

De bijzondere kamer stelt vast dat in de Procedure bij klachten van seksueel misbruik die gold vóór 1 november 2011 (hierna: de oude Procedure) een toelichting is gegeven op het begrip “seksueel misbruik” (artikel 2.1).

Deze toelichting luidt als volgt:

“Onder het begrip “seksueel misbruik” vallen ook allerlei gedragingen die weliswaar geen misdrijf vormen doch wel de integriteit van mensen aantasten en in die zin aan onveilige (werk)sfeer creëren. Het zal gaan om grensoverschrijdende lichamelijke gedragingen (aanrakingen in de vorm van betasten of betast willen worden, “vriendschappelijke” klopjes op schouders en andere plaatsen etc.) en om grensoverschrijdende verbale uitlatingen (toespelingen, opmerkingen e.d. met een seksuele inhoud of lading). Dergelijk gedrag wordt door daders gemakkelijk gebagatelliseerd en is voor degene die het moet ondergaan emotioneel belastend. Of sprake is van seksueel misbruik en hoe ernstig dit is, is een vraag die men niet aan de dader en het slachtoffer kan overlaten. De pleger zal per definitie de ernst van zijn of haar gedrag relativeren, degene die het ondergaat, kan door persoonlijke omstandigheden heftiger reageren. Hoe gedragingen in dit verband opgevat moeten of kunnen worden, hangt dus sterk af van de omstandigheden van het geval, de personen die dit betreft etc. Dit neemt niet weg dat op grond van feiten en omstandigheden vast kan worden gesteld, dat bepaalde gedragingen de grenzen van fatsoen overschrijden. Als dit niet specifiek in de Codex geformuleerd is, kan uit alles wat het Evangelie ons leert, gedestilleerd worden dat het niet de bedoeling is dat de één de ander vernedert door te refereren aan seksualiteit.”

Bij de Procedure die geldt vanaf 1 november 2011 (hierna: de nieuwe Procedure) is geen nadere toelichting gegeven. De bijzondere kamer is echter van oordeel dat het niet de bedoeling is geweest dat het artikel 1.3 van de nieuwe Procedure beperkter dient te worden uitgelegd dan artikel 2.1 van de oude Procedure.

De bijzondere kamer is van oordeel dat, in het licht van de toelichting bij het begrip “seksueel misbruik”, de motivering van de KLAC, dat de verweten gedragingen van aangeklaagden 1 en 2 door een buitenstaander objectief gezien en redelijkerwijs niet kunnen worden geduid als ongewenste, seksueel getinte gedragingen, onjuist is, .

Immers, bij het direct of door middel van een instrument aanraken van geslachtsorganen van een persoon door een derde is sprake van seksueel misbruik, tenzij voor dat aanraken een rechtvaardigingsgrond bestaat. Bij een rechtvaardigingsgrond kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een medische noodzaak of de controle op hygiëne. Het ter bestraffing van een persoon slaan op diens penis met een voorwerp, zoals in deze zaak, levert geen rechtvaardigingsgrond op.

De bijzondere kamer zal, gelet op het vorenstaande, het bezwaar gegrond verklaren.

3. De beslissing

De bijzondere kamer:

- verklaart het bezwaar gegrond;
- bepaalt dat de zaak opnieuw wordt behandeld door een kamer in een andere samenstelling dan de kamer die heeft advies heeft gegeven waartegen het bezwaar was gericht;
- bepaalt dat het dossier, zonder het advies van 15 oktober 2012, in handen wordt gesteld van de voorzitter van de nieuwe kamer.

Deze beslissing is gegeven op 29 januari 2013 door mevrouw mr. B.F. de Poorter, voorzitter, mr. C.H.W.M. Sterk en mevrouw mr. C.C. de Rijke-Maas, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

De voorzitter.